

Sygn. akt I C 240/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 września 2014 r.

SĄD REJONOWY W ZAMBROWIE I WYDZIAŁ CYWILNY

w składzie:

Przewodniczący – SSR Paweł Płoński

Protokolant – Kinga Klemarczyk

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 23 września 2014 r. w Zambrowie

sprawy z powództwa **K. K. (2)**

przeciwko **A. P., J. P., K. P. i T. P.**

o zapłatę 57.051,51 zł

I. zasądza od pozwanego A. P. na rzecz powoda K. K. (2) kwotę 57.051,51 zł (pięćdziesiąt siedem tysięcy pięćdziesiąt jeden i 51/100 złotych) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 01.08.2014 r. do dnia zapłaty;

II. zasądza solidarnie od pozwanych J. P., K. P. i T. P. na rzecz powoda K. K. (2) kwotę 42.788,63 zł (czterdzieści dwa tysiące siedemset osiemdziesiąt osiem i 63/100 złotych) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 01.08.2014 r. do dnia zapłaty – z tym zastrzeżeniem, że spełnienie przez pozwanego A. P. zobowiązania określonego w pkt. I niniejszego wyroku zwalnia pozostałych pozwanych od odpowiedzialności zapłaty wobec powoda kwoty 42.788,63 zł (czterdzieści dwa tysiące siedemset osiemdziesiąt osiem i 63/100 złotych);

III. oddalić powództwo w pozostałym zakresie;

IV. nakazuje ściągnąć solidarnie na rzecz Skarbu Państwa (Sąd Rejonowy w Zambrowie) od pozwanych A. P., J. P., K. P. i T. P. kwotę 2.753,00 zł (dwa tysiące siedemset pięćdziesiąt trzy tysiące i 00/100 złotych);

V. zasądza solidarnie od pozwanych A. P., J. P., K. P. i T. P. na rzecz powoda K. K. (2) kwotę 3.717,00 zł (trzy tysiące siedemset siedemnaście i 00/100 złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 3.617,00 zł (trzy tysiące sześćset siedemnaście i 00/100 złotych) tytułem kosztów zastępstwa prawnego.

Sygn. akt I C 240/14

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Rejonowego w Zambrowie z dnia 23 września 2014 r.

Powód K. K. (2) w dniu 7 lipca 2014 r. wystąpił z pozwem przeciwko A. P., J. P., K. P. i T. P., w którym wniósł o zasądzenie solidarnie od pozwanych na swoją rzecz kwoty 57.051,51 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia następnego po dniu doręczenia pozwu do dnia zapłaty oraz zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych. W uzasadnieniu wskazał, że w dniu 21 września 1998 r. A. P. zaciągnął kredyt w (...) Bank S.A., do którego przystąpili jako poręczyciele powód K. K. (2) oraz pozwani J. P. (żona kredytobiorcy) i K. i T. A. małż. P. (rodzice kredytobiorcy). W związku z tym, że kredytobiorca nie spłacał kredytu, wierzyciel po uzyskaniu tytułu egzekucyjnego i zaopatrzeniu go w klauzulę wykonalności, wszczął postępowanie egzekucyjne wobec kredytobiorcy i poręczycielom. W toku tego

postępowania powód dokonał wpłaty w łącznej kwocie 57.051,51 zł, na skutek czego wierzyciel został zaspokojony, a egzekucja zakończona. W związku z tym, że zgodnie z art. 881 k.c. powód wraz z pozwanymi ponosił solidarną odpowiedzialność za dług wobec wierzyciela i dlatego też powodowi przysługuje roszczenie zwrotne przeciwko dłużnikowi głównemu oraz pozostałym poręczycielom (k. 2-4).

Pozwani K. P. i T. P. wnieśli o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda na ich rzecz kosztów procesu. W uzasadnieniu podnieśli, że powód po dokonaniu spłaty zadłużenia za dłużnika głównego A. P. może dochodzić zwrotu zapłaconej należności wyłącznie od niego, a nie od pozostałych poręczycieli (k. 25). Pozwani A. P. i J. P. również wnieśli o oddalenie powództwa, przy czym nie kwestionowali wysokości roszczenia powoda (k. 41 i 40 odw.). Jednocześnie pozwani powołując się na swoją trudną sytuację finansową wskazywali, że nie są obecnie w stanie dokonać spłaty powoda.

Sąd Rejonowy w Zambrowie ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 21 września 1998 r. A. P. zawarł z (...) Bank S.A. Oddział w Ł. umowę o kredyt na utworzenie/urządzenie gospodarstwa rolnego z dopłatami do oprocentowania ze środków (...) w kwocie 50.000 zł na okres 10 lat, tj. do dnia 20 września 2008 r. (umowa nr (...)). Prawne zabezpieczenie spłaty udzielonego kredytu stanowiło m.in. przystąpienie do długu K. K. (2) oraz żony kredytobiorcy J. P. i jego rodziców – K. i T. A. małż. P., którzy również podpisali się na przedmiotowej umowie.

Z uwagi na to, że powyższy kredyt nie był spłacany w terminie umowa kredytu ostatecznie została wypowiedziana, a przeciwko A. P. w dniu 17 grudnia 2002 r. został wystawiony bankowy tytuł egzekucyjny Nr (...), zaopatrzony klauzulą wykonalności w dniu 7 marca 2003 r. przez Sąd Rejonowy w Zambrowie w sprawie sygn. akt I Co 42/03.

Z kolei nakazem zapłaty z dnia 26 czerwca 2003 r. wydanym w postępowaniu nakazowym przez Sąd Okręgowy w Ostrołęce w sprawie sygn. akt I Nc 18/03 nakazano pozwanym A. P., J. P., K. P., T. P. i K. K. (2) zapłacić solidarnie powodowi (...) Bank S.A. Oddział w Ł. kwotę 64.467,53 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 17 grudnia 2002 r. do dnia zapłaty oraz kwotą 4.117,10 zł tytułem kosztów procesu, w tym kwotę 3.000 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego – w terminie dwóch tygodni od doręczenia nakazu albo wnieśli w tymże terminie zarzuty. Podstawą wydania powyższego nakazu zapłaty była umowa o kredyt nr (...).

W dniu 27 grudnia 2012 r. na wniosek wierzyciela (...) Bank S.A. wszczęta została przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Elku – M. P. egzekucja przeciwko dłużnikom A. P., J. P., K. P., T. P. i K. K. (2) (sprawa Km 2157/12), której podstawą był powyższy nakaz zapłaty z dnia 26 czerwca 2003 r., zaopatrzony w klauzulę wykonalności postanowieniem Sądu Okręgowego w Ostrołęce z dnia 25 sierpnia 2003 r.. Następnie w toku postępowania powyższy tytuł egzekucyjny na podstawie postanowienia Sądu Okręgowego w Ostrołęce z dnia 10 maja 2013 r. (sygn. akt I Co 26/13) został zaopatrzony klauzulą wykonalności na rzecz nowego wierzyciela Banku (...) S.A. z siedzibą we W.. Postępowanie egzekucyjne w sprawie Km 2157/12 ostatecznie zakończyło się z uwagi na zaspokojenie wierzyciela, co zostało potwierdzone postanowieniem Komornika Sądowego z dnia 11 kwietnia 2014 r.. W trakcie tego postępowania poręczyciel K. K. (2) dokonał częściowej spłaty zadłużenia w łącznej wysokości 57.050,51 zł – w tym w dniu 4 lipca 2013 r. w kwocie 47.000 zł oraz w dniu 4 października 2013 r. w kwocie 10.050,51 zł.

W związku z tym pismem z dnia 10 stycznia 2014 r. K. K. (2) – reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika wezwał pozwanych do zapłaty kwoty 57.050,51 zł tytułem zwrotu dokonanej spłaty w postępowaniu egzekucyjnym Km 2157/12 w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wezwania.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o dowody: wezwanie do zapłaty (k. 7), orzeczenia (k. 8), faktury (k. 26-30), umowa pożyczki (k. 32-33), a także akta Sądu Okręgowego w Ostrołęce sygn. akt I Co 26/13 wraz z dołączoną sprawą sygn. akt I Nc 18/03 oraz akta komornicze Km 2157/12.

Sąd Rejonowy w Zambrowie zważył, co następuje:

Powództwo wywiedzione w niniejszej sprawie – co do zasady, generalnie zasługiwało na uwzględnienie. Bezsprzeczne w niniejszej sprawie było, że w toku postępowania egzekucyjnego prowadzonego przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Elku – M. P. (sprawa Km 2157/12) powód K. K. (2) jako poręczyciel dłużnika osobistego A. P. dokonał częściowej spłaty ciężącego na nim zadłużenia w łącznej wysokości 57.050,51 zł, które wynikało z umowy o kredyt zawartej przez kredytobiorcę w dniu 21 września 1998 r. przez (umowa nr (...)). Powyższa okoliczność bezsprzecznie wynikała z dołączonych do niniejszej sprawy akt Sądu Okręgowego w Ostrołęce sygn. akt I Co 26/13 (z dołączoną sprawą sygn. akt I Nc 18/03) oraz akta komorniczych prowadzonych w sprawie Km 2157/12.

Nie budzi wątpliwości, że przez umowę poręczenia poręczyciel zobowiązuje się względem wierzyciela wykonać zobowiązanie na wypadek, gdyby dłużnik tego zobowiązania nie wykonał (art. 876 § 1 k.c.). O zakresie zobowiązania poręczyciela rozstrzyga każdorazowy zakres zobowiązania dłużnika (art. 879 § 1 k.c.). Jednocześnie z treści art. 881 k.c. wynika, że w braku odmiennego zastrzeżenia poręczyciel jest odpowiedzialny jak współdłużnik solidarny, a zatem tym przepisem przyjęto zasadę solidarnej odpowiedzialności poręczyciela i dłużnika głównego. Odpowiedzialność poręczyciela jak dłużnika głównego polega na tym, że wraz z nadejściem wymagalności długu wierzyciel może dochodzić spełnienia świadczenia, według swego wyboru, albo od dłużnika, albo od poręczyciela, łącznie albo od każdego z nich z osobna. Spełnienie świadczenia przez poręczyciela zwalnia dłużnika głównego z obowiązku świadczenia wobec wierzyciela. Poręczyciel w takiej sytuacji natomiast wstępuje w prawa zaspokojonego wierzyciela do wysokości spełnionego świadczenia, uzyskując roszczenie do dłużnika głównego o spełnienie świadczenia chyba, że co innego wynika ze stosunku, jaki łączy wierzyciela z dłużnikiem głównym lub z umowy poręczenia (art. 518 § 1 pkt 1 k.c.).

Zasada solidarności dłużników została określona w treści art. 366 § 1 k.c., z którego wynika, że kilku dłużników może być zobowiązanych w ten sposób, że wierzyciel może żądać całości lub części świadczenia od wszystkich dłużników łącznie, od kilku z nich lub od każdego z osobna, a zaspokojenie wierzyciela przez któregokolwiek z dłużników zwalnia pozostałych. Aż do zupełnego zaspokojenia wierzyciela wszyscy dłużnicy solidarni pozostają zobowiązani (§ 2). Według natomiast treści art. 376 § 1 k.c. jeżeli jeden z dłużników solidarnych spełnił świadczenie, treść istniejącego między współdłużnikami stosunku prawnego rozstrzyga o tym, czy i w jakich częściach może on żądać zwrotu od współdłużników – przy czym jeżeli z treści tego stosunku nie wynika nic innego, dłużnik, który świadczenie spełnił, może żądać zwrotu w częściach równych.

Powyższa zasada solidarnej odpowiedzialności poręczyciela odnosi się również do tych sytuacji, gdy poręczenie zostało udzielone przez kilka podmiotów. Bez znaczenia dla powstania tego typu odpowiedzialności jest natomiast okoliczność, czy poręczenie to ma charakter poręczenia wspólnego, czy też poręczenia dokonywał każdy podmiot z osobna. Przy współporęczeniu sytuacja prawna współporęczycieli, w braku odmiennych umów, jest analogiczna do przypadków, gdy za dług poręcza jedna osoba – z tym zastrzeżeniem, że istnieje jeszcze zobowiązanie solidarne między współporęczycielami. Jeżeli z umowy nie wynika nic innego, to poręczycielowi, który uiścił dług w całości lub części przeważającej jego obciążenie, przysługuje w stosunku do pozostałych poręczycieli prawo regresu według przepisów o solidarności (art. 376 § 1 k.c.), niezależnie od regresu w stosunku do dłużnika głównego, obejmującego całość zaspokojonej wierzytelności z mocy art. 518 § 1 k.c. z tytułu wstąpienia w miejsce zaspokojonego wierzyciela (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 grudnia 1997 r., sygn. akt III CKU 87/97, publ. Prok. i Pr. (wkładka) 1998, nr 6, s. 26 – LEX nr 33242).

W świetle powyższego i treści art. 881 k.c. nie budziło wątpliwości, że zarówno kredytobiorca A. P. zawierający umowę o kredyt nr (...), jak też poręczycieli zabezpieczających spłatę udzielonego kredytu, tj. K. K. (2), J. P. oraz K. i T. A. małż. P. byli zobowiązani solidarnie wobec banku za spłatę kredytu. Dlatego też bank ten miał prawo dochodzić zapłaty całości zobowiązania od wszystkich dłużników solidarnych i na tej podstawie został wydany przeciwko dłużnikom nakaz zapłaty z dnia 26 czerwca 2003 r., a później wszczęto postępowanie egzekucyjne w sprawie Km 2157/12. Jednocześnie należy podkreślić, że o ile wobec banku wszyscy dłużnicy (tj. zarówno kredytobiorca, jak i poręczyciele) odpowiadali solidarnie do pełnej wysokości zadłużenia, o tyle wzajemne relacje pomiędzy kredytobiorcą oraz jego poręczycielami były inne i nie miały tu zastosowania zasady odpowiedzialności solidarnej, albowiem każdy

z poręczycieli, który dokonał spłaty zadłużenia za dłużnika osobistego, miał prawo domagać się od niego zwrotu tego zadłużenia w pełnej uiszczonej przez siebie wysokości (zgodnie z art. 518 § 1 pkt 1 k.c.). Natomiast zasady odpowiedzialności solidarnej przewidziane w art. 376 § 1 k.c. ponownie miały zastosowanie we wzajemnych relacjach pomiędzy samymi poręczycielami, a zatem każdy z poręczycieli mógł żądać od pozostałych współporęczycieli zwrotu dokonanej spłaty zadłużenia w częściach równych (jeżeli z treści tego stosunku nie wynikało nic innego).

Przenosząc powyższe reguły na grunt niniejszej sprawy należało stwierdzić, że w sytuacji gdy jeden z poręczycieli K. K. (2) dokonał spłaty częściowego zadłużenia w wysokości 57.050,51 zł, nie wątpliwie miał on prawo domagać się od dłużnika głównego A. P. zwrotu pełnej wysokości tej kwoty, jednakże w stosunku do pozostałych poręczycieli mógł dochodzić regresu wyłącznie na zasadach art. 376 § 1 k.c., czyli wyłącznie w części tego zobowiązania przewyższającej jego udział wynikający z tytułu poręczenia, który przy 4 współporęczycielach wynosił 75%. Skład Sądu przy tym w pełni podzielił stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w wyrok z dnia 26 sierpnia 1969 r. (sygn. akt II CR 429/69, publ. OSNC 1970/5/93 – LEX nr 1007), zgodnie z którym w braku odmiennej umowy odpowiedzialność kilku poręczycieli jest taka jak współdłużników solidarnych, a zatem również stosunki pomiędzy poręczycielami są normowane przez przepisy o solidarności. W wypadku takim poręczycielowi, który uiścił dług, przysługuje w stosunku do pozostałych poręczycieli prawo regresu według przepisów o solidarności (art. 376 k.c.).

W związku z tym Sąd uwzględniając powództwo zasądził od pozwanego A. P. na rzecz powoda K. K. (2) pełną dochodzoną kwotę 57.051,51 zł, natomiast od pozwanych J. P., K. P. i T. P. została zasądzana solidarnie wyłącznie część tej kwoty, tj. 42.788,63 zł (75% roszczenia głównego) – z jednoczesnym zastrzeżeniem, że spełnienie przez pozwanego A. P. zobowiązania, zwolni pozostałych pozwanych od odpowiedzialności zapłaty wobec powoda tej kwoty. Jednocześnie w kontekście art. 481 k.c. należało uwzględnić żądanie powoda o zasądzenie odsetek ustawowych od dnia następnego po doręczeniu pozwanym odpis pozwu, tj. od dnia 1 sierpnia 2014 r.. W pozostałym zakresie powództwo podlegało oddaleniu jako niezasadne.

Mając powyższe okoliczności na uwadze, Sąd Rejonowy na mocy art. 881 § 1 k.c., art. 518 § 1 pkt 1 k.c. oraz art. 376 § 1 k.c. orzekł, jak w pkt I, II i III sentencji wyroku. O kosztach procesu orzeczono natomiast na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. i art. 100 k.p.c. uwzględniając przy tym, że powództwo strony powodowej zostało oddalone wyłącznie w nieznacznej części.